

COMPLEXUL MUZEAL NAȚIONAL „MOLDOVA” IAȘI
MUZEUL DE ISTORIE A MOLDOVEI

CERCETĂRI ISTORICE
(SERIE NOUĂ)

XXXVI
2017

IAȘI
2017

COMITETUL DE REDACȚIE

Senica ȚURCANU (redactor șef)
Lăcrămioara STRATULAT
Loredana SOLCAN
Sorin IFTIMI
Ioan IAȚCU
Adriana MIRON (secretar de redacție)

Traduceri revizuite/realizate

Coralia COSTAȘ

Grafică copertă și Editare DTP

Cătălin HRIBAN

Adresa redacției

Complexul Muzeal Național „Moldova” Iași
Muzeul de Istorie a Moldovei
Piața Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 1
Iași, RO-700028
Telefon: 04 0232218383
Fax: 04 0332408166
e-mail: cercetari.istorice@yahoo.com

ISSN 1453-3960

EDITURA PALATUL CULTURII

Iași

SUMAR
SOMMAIRE – CONTENTS – INHALT

ABREVIERI <i>Abbreviations – Abreviations – Abkürzungen</i>	7
Mădălin-Cornel VĂLEANU, Evoluția habitatului uman în spațiul carpato-nistrean din Paleoliticul Superior și până în Neolitic / <i>The Evolution of the Human Habitat Between the Upper Paleolithic and the Neolithic</i>	11
Sergiu-Constantin ENEA, Din nou despre simboluri. Scurte considerații despre pintaderele din Neoliticul României / <i>Again about Symbols. Short Considerations on the Romanian Neolithic Stamp Seals</i>	33
Vasile DIACONU, Un vas eneolitic de tip kernos descoperit la Răucești, județul Neamț / <i>A Kernos-Type Eneolithic Vessel Discovered in Răucești, Neamț County</i>	47
George BODI, Ana-Lavinia VASILIU, Andrei Victor OANCEA, Mihaela OLARU, Investigație metodologică asupra posibilității caracterizării porozității ceramice cu ajutorul analizei automate a imaginilor digitale / <i>Methodological Investigation on the Possibility of Characterization of Ceramic Porosity through Digital Images Analysis</i> .	55
Casandra BRAȘOVEANU, Diana-Măriuca VORNICU, Felix-Adrian TENCARIU, Notă asupra materialelor din perioada Hallstattului Timpuriu descoperite recent în situl Isaiia - Balta Popii / <i>Note on the Finds Dated to Early Hallstatt Recently Discovered in the Site of Isaiia - Balta Popii</i>	81
Ioan IAȚCU, Tamalia-Elena MARIN, New Discoveries on the Middle Prut River: A Rare Type of Sinopean Amphora / <i>Noi descoperiri pe Prutul Mijlociu: un tip rar de amforă sinopeană</i>	95
Cătălin HRIBAN, The Adversary and its Weapon. The Late Medieval Depictions of the Anti-Christian / <i>Adversarul și armele sale. Reprezentări ale anti-creștinismului în Evul Mediu târziu</i>	105

Bobi APĂVĂLOAEI, Încercări de sistematizare a orașului Iași în perioada domniilor fanariote / <i>Systematization Attempts in the City of Iași During the Reign of the Phanariote Princes</i>	155
Violeta-Anca EPURE, Justiția în Principatele Române în viziunea călătorilor și consulilor francezi din perioada prepașoptistă / <i>La justice dans les Principautés Roumaines dans la vision des voyageurs et consuls français avant la révolution de 1848</i>	189
Ștefan S. GOROVEI, Testamentul unui ctitor ieșean: Paharnicul Iordache Lozonschi (1827) / <i>Le testament d'un ktitor jassyot: l'échanson Iordache Lozonschi (1827)</i>	203
Sorin IFTIMI, Colecția de portrete a familiei Callimachi (secolele XVIII-XIX) / <i>The Collection of Callimachi Family Portraits (18th -19th Century)</i>	225
Tudor-Radu TIRON, Mihail vodă Sturdza și proiectul celei dintâi decorații românești: <i>Semnul Distenției a Neprihănitei Slujbe</i> / <i>Le prince Michel Sturdza et le projet de la première décoration roumaine: le Signe de distinction Pour Service Irréprochable</i>	263
Vasile DIACONU, Restituiri privitoare la istoricul arheologiei nemțene. In memoriam prof. dr. Ioan Mitrea (1937-2017) / <i>Some Restitutions Regarding the History of Archaeology within the County of Neamț. In Memoriam Prof. Ioan Mitrea (1937-2017)</i>	297
Brîndușa MUNTEANU, Victor Condurache – personalitate a muzeografiei românești / <i>Victor Condurache – A Personality of the Romanian Museography</i>	311
Narcis Dorin ION, Din viața familiei Rosetti. Convorbiri cu Elisaveta (Safta) Varlam / <i>From the Life of the Rosetti Family. Discussions with Elisaveta (Safta) Varlam</i>	321

Recenzii și note de lectură

- Tudor Arnăuț, *Spații sacre și practici funerare din mileniul I a. Chr. în arealul carpato-balcanic*, Universitatea de Stat din Moldova, Centrul de Cercetare Științifică „Științele Umanistice”, Laboratorul de Cercetări Științifice „Tracologie”, Casa Editorial-Poligrafică „Bons Offices”, Chișinău, 2014, 564 p. (Tamilia-Elena MARIN) 347
- Dan Floareș, *Petru Șchiopul și epoca sa*, Editura Vasiliana '98, Iași, 2017, 255 p. (Cătălin HRIBAN) 352
- Sorin Iftimi, Aurica Ichim, *Iași – Capitala României, 1916-1918. Iassy – Capital City of Romania*, București, 2017, 311 p. (Ion I. SOLCANU) 357
- Ion Agrigoroaiei, *Opinie publică și stare de spirit în vremea Războiului de Întregire și a Marii Uniri*, ediția a II-a revizuită, Editura Fundației Academice AXIS, Iași, 2016, 324 p. (Ion I. SOLCANU) 358
- Ion Hâncu, *Scara vieții*, ediție îngrijită de prof. univ. dr. hab. Gheorghe Postică, Chișinău, 2016, 300 p. (Costică ASĂVOAIE) 360

Obituaria

- Paraschiva-Victoria Batariuc (13 ianuarie 1948-17 iunie 2016) (Rodica POPOVICI) 363

ABREVIERI

ABBREVIATIONS - ABREVIATIONS - ABKURZUNGEN

AARMSȘ	<i>Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunii Științifice</i> , București.
AIIAI/ AIIX	<i>Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Iași/ Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”</i> , Iași.
AMM	<i>Acta Moldaviae Meridionalis</i> , Anuarul Muzeului Județean Vaslui.
AMN	<i>Acta Musei Napocensis</i> , Muzeul de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca.
AMP	<i>Acta Musei Porolissensis</i> , Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău.
AMS	<i>Acta Moldaviae Septentrionalis</i> , Muzeul Județean Botoșani.
Angustia	<i>Angustia</i> , Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sfântu Gheorghe.
AP	<i>Analele Putnei</i> , Centrul de cercetare și documentare „Ștefan cel Mare”, Mănăstirea Putna.
Apulum	<i>Apulum. Acta Musei Apulensis</i> , Muzeul Național al Unirii, Alba-Iulia
ArhGen	<i>Arhiva Genealogică</i> , Academia Română. Comisia de Heraldică, Genealogie și Sigilografie, Iași.
Arhiva	<i>Arhiva. Organul Societății Științifice și Literare</i> , Iași.
Arhiva Românească	<i>Arhiva Românească</i> , București.
ArhMed	<i>Arheologia Medievală</i> , Asociația Arheologilor Medieviști din România.
ArhMold	<i>Arheologia Moldovei</i> , Institutul de Arheologie Iași.
Ars Transilvanniae	<i>Ars Transilvaniae</i> , Institutul de arheologie și istoria artelor, Cluj-Napoca.
AȘUI	<i>Analele Științifice ale Universității „A. I. Cuza” din Iași</i> , Iași.
BAM	<i>Bibliotheca Archaeologica Moldaviae</i> , Iași.
BMA	<i>Bibliotheca Memoriae Antiquitatis</i> , Piatra-Neamț.
B.MIM	<i>București. Materiale de Istorie și Muzeografie</i> , Muzeul Municipiului București.
Boabe de Grâu	<i>Boabe de Grâu. Revistă de cultură</i> , București.
BSNR	<i>Buletinul Societății Numismatice Române</i> , București.

BTh	<i>Bibliotheca Thracologica</i> , București.
Buridava	<i>Buridava. Studii și materiale</i> , Muzeul Județean „Aurelian Sacerdoțanu”, Vâlcea.
CA	<i>Cercetări Arheologice</i> , Muzeul Național de Istorie a României, București.
Carpica	<i>Carpica</i> , Muzeul Județean de Istorie „Iulian Antonescu”, Bacău.
CC	<i>Codrul Cosminului</i> , Universitatea „Ștefan cel Mare” Suceava.
CCAR	<i>Cronica cercetărilor arheologice din România</i> , CIMEC, București.
CCDJ	<i>Cultură și civilizație la Dunărea de Jos</i> , Muzeul Dunării de Jos, Călărași.
CDM	<i>Catalogul documentelor moldovenești</i> , București.
CI	<i>Cercetări Istorice</i> , Muzeul de Istorie a Moldovei, Iași.
CN	<i>Cercetări Numismatice</i> , Muzeul Național de Istorie a României, București.
CNA	<i>Cronica numismatică și arheologică. Foaie de informații a Societății Numismatice Române</i> , București.
Cumidava	<i>Cumidava</i> , Muzeul Județean de Istorie, Brașov.
Dacia	<i>Dacia. Recherches et découvertes archéologiques en Roumanie</i> , București.
Dacia N. S.	<i>Dacia. Revue d'archéologie et d'histoire ancienne</i> , Nouvelle Série, București.
DIR	<i>Documente privind istoria României</i> , seria A, Moldova; seria B, Țara Românească, București.
Dolgozatok	<i>Dolgozatok. Az Erdélyi Nemzeti Múzeum érem- és régiséggyűjteményéről</i> , Kolozsvár.
DRH	<i>Documenta Romaniae Historica</i> , seria A, Moldova; seria B, Țara Românească, București.
ERAUL	<i>Etudes et recherches archéologiques de l'Université de Liège</i> , Liège.
Europa XXI	<i>Europa XXI</i> , Centrul de Istorie și Civilizație Europeană, Academia Română, Filiala Iași.
Forum Cultural	<i>Forum Cultural</i> , Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniul Cultural Național Botoșani.
Herb	<i>Herb. Revista română de heraldică</i> , Institutul Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta”, Iași.
Hierasus	<i>Hierasus. Anuarul Muzeului Județean Botoșani</i> , Muzeul Județean Botoșani.
Historia Urbana	<i>Historia Urbana</i> , Academia Română. Comisia de Istorie a Orașelor din România, Sibiu.

IN	<i>Ioan Neculce. Buletinul Muzeului Municipal Iași</i> , Iași.
KSIA	<i>Kratkie soobšenija Instituta Arheologii</i> , Kiev.
MAE	Ministerul Afacerilor Externe.
MCA	<i>Materiale și Cercetări Arheologice</i> , Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București.
MDO	<i>Monitorul. Diar oficial al Terei Romanesci</i> , București.
MemAntiq	<i>Memoria Antiquitatis. Acta Musei Petrodavensis</i> , Complexul Muzeal Județean Neamț.
MMS	<i>Mitropolia Moldovei și Sucevei</i> , Iași.
MN	<i>Muzeul Național</i> , Muzeul Național de Istorie a României, București.
MNAR	Muzeul Național de Artă al României.
MOF	<i>Monitorul Oficial al României</i> , București.
Monumentul	<i>Monumentul - Tradiție și Viitor, lucrările Simpozionului Național „Monumentul - Tradiție și Viitor”</i> , Iași.
Mousaios	<i>Mousaios</i> , Muzeul Județean Buzău.
Peuce	<i>Peuce</i> , Institutul de cercetări Eco-Muzeale, Tulcea.
RA	<i>Revista Arheologică</i> , Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău.
RdI	<i>Revista de Istorie</i> , București.
RIM	<i>Revista de Istorie a Moldovei</i> , Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău.
RIR	<i>Revista Istorică Română</i> , București.
RMI	<i>Revista Monumentelor Istorice</i> , București.
RMM	<i>Revista Muzeelor și Monumentelor</i> , București.
RMM-MIA	<i>Revista Muzeelor și Monumentelor. Monumente Istorice și de Artă</i> , București.
RRH	<i>Revue roumaine d'histoire</i> , București.
SAA	<i>Studia Antiqua et Archaeologica</i> , Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
Sargeția	<i>Sargetia. Acta Musei Devensis</i> , Deva.
SCIA-AP	<i>Studii și cercetări de istoria artei. Seria Artă plastică</i> , București.
SCIV(A)	<i>Studii și cercetări de istorie veche (și arheologie)</i> , Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București.
SJAN	Serviciul Județean al Arhivelor Naționale.

SMMIM	<i>Studii și Materiale de Muzeografie și Istorie Militară</i> , Muzeul Militar Central, București.
SP	<i>Studii de Preistorie</i> , Asociația Română de Arheologie, București.
StComSM	<i>Satu Mare. Studii și Comunicări</i> , Muzeul Județean Satu Mare, Satu Mare.
Suceava	<i>Suceava</i> , Anuarul Muzeului Bucovinei, Suceava.
Tibiscus	<i>Tibiscus</i> , Muzeul Banatului, Timișoara.
ThD	<i>Thraco-Dacica</i> , Institutul Român de Tracologie, București.
UISPP	Union Internationale des Sciences Préhistoriques et Protohistoriques.